

20.13x33.16	1	עמוד 27	ישראל היום - כותרת	01.12.2010	25119938-8
מכון חרוב מכון מחקר לנוער בטיכון - 20240					

גזר הדין צבי הראל

טראומה בלי מילים

יותר מ-60% מהתיקים שנפתחו במשטרה על פגיעה מינית בילדים נסגרו בהמלצת חוקרי ילדים, מחשש שעדות בביהמ"ש תסב להם טראומה נוספת • לגישה זו מתנגדים מרכזי טיפול בקורבנות ופסיכיאטרים • "כאב הקורבן, שרואה שהנאשם לא נענש, עלול להיות חזק יותר מהטראומה עצמה"

הילדים מתקשים להביע את החוויה במילים צילום אילוסטוציה: רפאל גורי

מהקורבן הגשת תביעה נגדרת (כספית) המבוססת על ההליך הפלילי.

שפה מרוסקת

ענת גור, פסיכותרפיסטית ומנהלת מרכז לטיפול בנשים, טיפלה ב-30 השנים האחרונות במאות רבות של נפגעי עוול עבירה מינית. בשיחה עם "ישראל היום" היא מסבירה כי גם כאשר הילדים הללו מגיעים לבתי המשפט, המערכת המשפטית אינה יודעת כיצד להתמודד עימם.

"בית המשפט מדבר בשפה של האדם הסביר ואילו השפה של הקורבנות היא שפה מרוסקת. הילדה שנאנסה לאורך ילדותה על ידי אדם קרוב או על ידי אדם שהיא אוהבת, מפתחת מנגנוני התמודדות שנראים בעיני הדיוטות מוזרים, כמו למשל אמנויה."

"הילדה אינה מסוגלת לזכור בבוקר את שאירע בלילה, ואינה יודעת כיצד להביע את החוויה במילים. ילדים קטנים לא יודעים מה זה סקס ולא מבינים מה עשו להם. אין להם בכלל מילים שיוכלו להסביר את הטראומה שחוו, וזה עלול לפגוע במהימנות שלהם. כשיורדים עם הילדה לפרטי פרטים על אודות האירוע הטראומטי, היא זוכרת את הטפט שהיה על הקיר, וזה לכאורה נשמע לא נורמלי. אבל אנחנו, המטפלים, מבינים מאיפה זה בא. אנחנו מכירים את אי הסבירות, את שבירי הזיכרון ואת חוסר הדיוק."

גור מדגישה בנוסף את החשיבות הרבה בשיקום הקורבנות, בשל ההשפעות ההרסניות הרבות שעלולות להיות לפגיעות מסוג זה בילדים. כך, לדוגמה, היא אומרת כי יותר מ-50 אחוזים מהאנשים הסובלים ממחלות נפש עברו בילדותם התעללויות, בעיקר מיניות. מנתונים מדאיגים נוספים שמסרה גור, המבוססים על מחקרים שנערכו כו בארה"ב, עולה כי אחת מכל שלוש ילדות נפגעה מינית וכל אחת משבע ילדות עברה פגיעה של גילוי עריות, וכי רבות מהן הופכות בכגרותן לנר-קומניות וזונות.

את הנתונים המדאיגים האלה היא מבססת גם על ניסיון מקצועי אישי, שאותו צברה במהלך עבודתה בכלא

חוקרי ילדים ונוער המטפלים בילדים שעיברו התעללות מינית חריששים להסב להם נזק חמור עוד יותר בהצבתם על דוכן העדים. החשש כי העדות בבית המשפט, שעלולה להיהפך צולבת ופולשנית, תהווה עבור הילדים טראומה נוספת היה אחת הסיבות העיקריות שהובילה לסגירתם של יותר מ-60 אחוזים מכלל התיקים שנפתחו במשטרה בין השנים 2004 ל-2009 על חשד לפגיעה מינית בילדים.

נתון מדאיג זה עלה בכנס שנערך בשבוע שעבר בנושא בקריה האקדמית בקריית אונו. תחת הכותרת "מעולם הטיפול לאולם המשפט" דנו המומחים הכולטים ביותר בתחום בישראל בדרכי ההתמודדות של מטפלים עם ההליך המשפטי בעניינם של ילדים שעברו התעללות מינית. יום העיון נערך ביוזמת מרכז "נגה" למען נפגעי עבירה, המסונף לקריה האקדמית אונו, בשיתוף פעולה עם מכון "חרוב", אשר פיתח תוכנית לימודים מיוחדת לילדים שעברו התעללות והזנחה.

הפסיכיאטר פרופ' סם טיאנו הזהיר בכנס כי למדיניות החוקרים לחסוך מהילדים את הקשיים שבהליך המשפטי יש מחיר: "אני אומר לכם מתוך חדר הטיפולים כי הכאב של הקורבן, שרואה שהנאשם לא נענש או שהמשפט נסחב כמה שנים, חזק יותר מהטראומה עצמה. עבור הקורבן השאלה מה יהיה גזר הדין חשובה יותר מכמה אחוזי נכות הוא יקבל."

פרופ' סם טיאנו: "עבור הקורבן השאלה מה יהיה גזר הדין חשובה יותר מאחוזי הנכות שהוא יקבל"

גם מנכ"לית "נגה", עו"ד דקלה טרי טיאן, חולקת על גישת חוקרי הילדים. לדבריה, אי הגשת כתב אישום נגד עבריין מין כמזוה כהענקת פרס לעבריין, שאף עלול להמשיך במעשיו באין אף אחד משגיח עליו. בנוסף מסבירה עו"ד טוטיאן כי אי הגשת כתב אישום מונעת

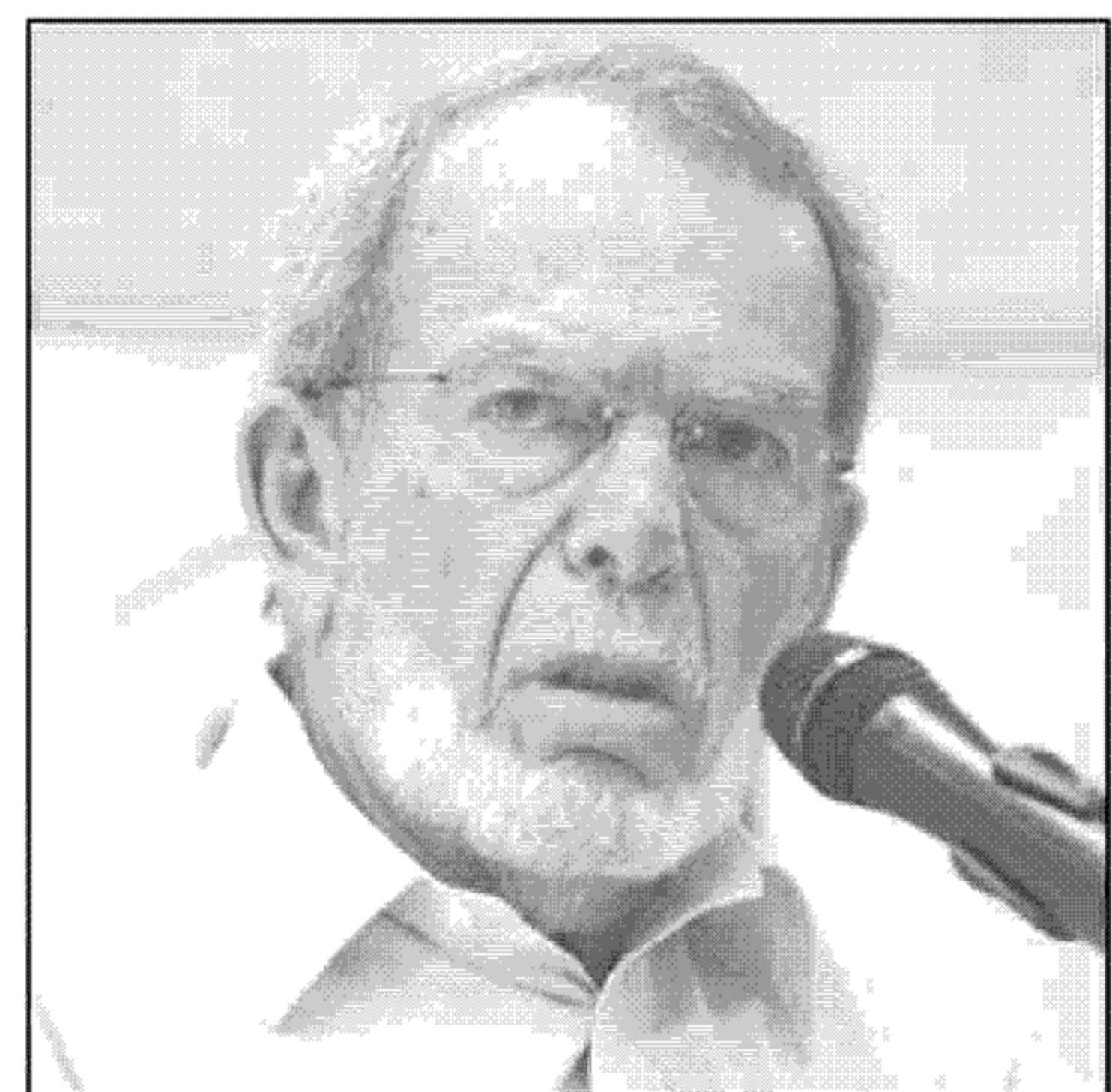
נווה תרצה. "רוב הנשים סיפרו שעברו התעללויות מיניות קשות בילדות. אז לא היו כלים להתמודד עם התופעה הזו וגם השיח המקצועי לא דיבר על פגיעות מיניות. אמרו שהן מופקרות, זונות, מורפרעות, אבל אף אחד לא אמר שהילדות האלה ברחו מהבתים שלהן משום שאנסו אותן בבית."

ענת גור: "ילדים אין בכלל מילים שיוכלו להסביר את הטראומה שחוו, וזה עלול לפגוע במהימנות שלהם"

בנוגע לעתיד הקורבנות, מוסיפה מנכ"לית מרכז נגה כי תנאי הכרחי לשיקום הוא כסף. "תפקידו של הביטוח הלאומי להגדיל את קצבאות הנכות לקורבנות שסטו, שלא באשמתם, ממסלול חיים רגיל: במישור האישי, החברתי והתעסוקתי". כעורכת דין המנהלת קשר בלתי אמצעי יומיומי עם הקורבנות, היא מצרה על כך ש"סכומי הכסף שמקבלים הקורבנות מהביטוח הלאומי תלויים מהמציאות ומהווים לעג לרש".

ענת גור צילום: יהושע יוסף

פרופ' סם טיאנו צילום: יהושע יוסף

עו"ד דקלה טוטיאן צילום: חני שיצור